

◀ VĚDECKÁ TÉMATA ▶

MODELY ODPOVĚDNOSTI SANKČNÍ POVAHY V POLSKÉM PRÁVU OCHRANY PŘÍRODY

Prof. Dr. hab. Wojciech Radecki, Dr. hon. causa

Úvodem

Předmětem tohoto příspěvku je historický vývoj a současný stav nástrojů sankční povahy v polském právu ochrany přírody. Obě pojetí vyžadují úvodem vysvětlení.

Pojetí „nástroje sankční povahy“ zahrnuje nástroje odpovědnosti za:

- 1) trestné činy,
- 2) přestupky,
- 3) správní delikty.

Podle polské právní vědy odpovědnost za trestné činy a přestupky je společně trestní odpovědností, lze však při tom rozlišit:

- trestní odpovědnost *sensu stricto* – za trestné činy,
- trestní odpovědnost *sensu largo* – za trestné činy a za přestupky.

To je opodstatněné především tím, že v Polsku jediným orgánem, který může trestat za přestupky, je soud (obecný, nikoli správní), s výjimkou pouze blokového projednání (v polštině „*postępowanie mandatowe*“), které jako zjednodušené a závislé na vůli pachatele přestupku patří do působnosti správních orgánů. Druhým důvodem je to, že za některé nejzávažnější přestupky soud může uložit také trest spočívající v odnětí svobody (v polštině *areszt*, který lze přeložit do češtiny jako „vazba“) od 5 až 30 dní.

Nejpodstatnějším trestem za přestupky je samozřejmě trest finanční povahy, který se v polštině jmenuje *grzywna*, což lze do češtiny přeložit jako „pokuta“. Ale podle polského právního řádu *grzywna* je trestem společným pro přestupky a trestné činy (nikoli pro správní delikty, pro které se uplatňuje název *kara pieniężna*, kterou lze do češtiny přeložit jako „peněžitý trest“). V přestupkovém právu *grzywna* („pokuta“) je ukládána od 20 zlotých do 5000 zlotých. Na úseku ochrany přírody je v některých případech navýšení minima na 100, 200, 500 a dokonce 1000 zlotých, ale maximum bývá téměř vždy 5000 zlotých. Jestliže zákon stanoví

stručně: „pokuta“, pak to bývá vždy od 20 zlotých do 5000 zlotých. V trestním právu jsou pokuty ukládány podle denních sazeb.

Společným pro přestupky a trestné činy je také trest *ograniczenia wolności* („omezení svobody“), ale zatímco v trestním právu je jeho sazba od jednoho měsíce do 2 let, v přestupkovém právu vždy jeden měsíc.

Trest *pozbawienia wolności* („odnětí svobody“) je známý pouze v trestním právu, v přestupkovém právu se nazývá *areszt* (vazba).

V polské právní vědě lze najít názor, podle kterého je možné také třetí pojetí, a to trestní odpovědnosti *sensu largissimo* – za trestné činy, přestupky a správní delikty¹. Největší autority trestního práva však takový názor rozhodně odmítají a dovozují, že správní peněžité tresty nemají s trestním právem nic společného². Větší opodstatnění má názor, že odpovědnost za správní delikty je správně-trestní odpovědnost, která ačkoli je v soustavě správního práva, tak používá nástroje klasického trestního práva³.

Hlavním pramenem trestního práva hmotného je zákon z 6. června 1997 – Trestní kodex⁴, ale skutkové podstaty trestných činů se mohou nacházet také ve zvláštních zákonech, včetně zákona o ochraně přírody. Hlavním pramenem trestního práva procesního je zákon z 6. června 1997 – Kodex trestního řízení⁵.

Hlavním pramenem přestupkového práva hmotného je zákon z 20. května 1971 – Kodex přestupků⁶, složený z obecné části a zvláštní části. Ale zvláštní část Kodexu přestupků obsahuje pouze některé skutkové podstaty přestupků, drtivá jejich většina se nachází ve zvláštních zákonech, včetně zákona o ochraně přírody. Vůči skutkovým podstatám přestupků podle zvláštních zákonů se používá ustanovení obecné části Kodexu přestupků. Hlavním pramenem přestupkového práva procesního je zákon z 24. srpna 2001 – Kodex přestupkového řízení⁷.

Pokud jde o správní delikty, v Polsku neexistuje obecný zákon o správní odpovědnosti. Pouze zákon z 14. června 1960 – Kodex správního řízení⁸ od roku 2017 obsahuje díl IVA „Správní peněžité tresty“ (v polštině „*Administracyjne kary pieniężne*“), který v čl. 189a–189k tvoří jistou náhražku obecné části zákona o správně-trestní odpovědnosti. Skutkové podstaty správních deliktů se nacházejí pouze

¹ W. Radecki, *Polskie prawo karne środowiska – próba spojzenia syntetycznego*, Ius Novum 2009, č. 1, s. 70.

² A. Marek in: *System prawa karnego. Tom I*, Warszawa 2010, s. 46.

³ D. Szumiło-Kulczycka, *Prawo administracyjno-karne*, Kraków 2004, s. 29.

⁴ Ustawa z 6. 6. 1997 – Kodeks karny (úplný text Dz.U. 2024 poz. 17).

⁵ Ustawa z 6. 6. 1997 – Kodeks postępowania karnego (úplný text Dz.U. 2024 poz. 37).

⁶ Ustawa z 20. 5. 1971 – Kodeks wykroczeń (úplný text Dz.U. 2023 poz. 2119).

⁷ Ustawa z 24. 8. 2001 – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (úplný text Dz.U. 2024 poz. 977).

⁸ Ustawa z 13. 6. 1960 – Kodeks postępowania administracyjnego (úplný text Dz.U. 2024 poz. 572).

ve zvláštních zákonech, a řízení ve věcech správních deliktů je obvyklým správním řízením, které konají správní orgány, a přezkum pravomocných rozhodnutí patří k působnosti správních (nikoli obecných) soudů.

Druhým pojetím vyžadujícím vysvětlení je **pojetí právní ochrany přírody**. To může být chápáno dvojím způsobem:

- právní ochrana přírody *sensu stricto* – ochrana některých území, přírodních útvarů a rostlinných a živočišných druhů,
- právní ochrana přírody *sensu largo* – zahrnující také vybraná ochranná ustanovení zákonů lesnického, mysliveckého a rybářského práva.

Tento druhý způsob pojetí právní ochrany přírody byl zaveden v polské právní vědě před 44 lety⁹ a byl mnou rozvinut ve zvláštní monografii¹⁰. Samozřejmě nejde o to, aby se celá lesnická, myslivecká a rybářská právní úprava počítala do práva ochrany přírody, ale smyslem mého postoje, kterým se řídím také v tomto příspěvku, je zahrnout do práva ochrany přírody ochranná ustanovení zákonů lesnického, mysliveckého a rybářského práva.

Historický vývoj

Meziválečné období

Brzy po obnovení polské státnosti v podobě II. Polské republiky v roce 1918 se započala péče o lesy. Prvním lesním právním aktem bylo ustanovení Rady ministrů z 30. prosince 1918 o ochraně a využívání lesů¹¹, které nařídilo stíhat přestupky v oblasti ochrany lesa s „celou surovostí práva“, tedy nekompromisně. Ustanovení o lesních přestupcích se nacházela ještě v německém, rakouském a ruském zákonodárství, jež byla postupně nahrazena polským. Polské lesní zákonodárství meziválečného období bylo dvojkolejné: lesnictví ve státních lesích, lesnictví v soukromých lesích. Pouze nařízení Prezidenta z 24. června 1927 o hospodaření v soukromých lesích¹² obsahovalo skutkové podstaty lesních přestupků. Teprve zákon z 14. dubna 1937 o škodách v lese a na polích¹³ byl svébytnou kodifikací, ale pouze přestupků, na úseku lesního a polního hospodářství. Dokonce nelegální těžba v cizím lese byla pouze přestupkem.

⁹ L. Jastrzębski, *Prawne zagadnienia ochrony przyrody*, Warszawa 1980, s. 28.

¹⁰ W. Radecki, *Prawna ochrona przyrody w Polsce a Natura 2000, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo*, Warszawa 2014, *passim*.

¹¹ Postanowienie Rady Ministrów z 30. 12. 1918 w przedmiocie ochrony i użytkowania lasów (Dz.P.P.P. 1919 Nr 3, poz. 86).

¹² Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 24. 6. 1927 o zagospodarowaniu lasów niestanowiących własności państwa (Dz.U. Nr. 57, poz. 504).

¹³ Ustawa z 14. 4. 1937 o szkodnictwie leśnym i polnym (Dz.U. Nr 30, poz. 224).

Pokud jde o myslivost a rybářství, podstatné právní akty se objevily v letech 1927 (myslivost) a 1932 (rybářství). Nařízení zákonné povahy Prezidenta z 3. prosince 1927 o mysliveckém právu¹⁴ obsahovalo trestní ustanovení, mezi nimi trestné činy lovu zubra, bobra, kamzíka a losa. Další ustanovení pak obsahovala skutkové podstaty přestupků. Zákon ze 7. března 1932 o rybářství¹⁵ obsahoval hlavu IV „Trestní ustanovení“ (čl. 80–87) týkající se pouze přestupků.

V roce 1932 proběhla první polská kodifikace trestního práva, pokud jde o hmotné právo – nařízením zákonné povahy Prezidenta z 11. července 1932 – Trestní kodex¹⁶. V hlavě o trestných činech proti majetku článek 270 obsahoval skutkové podstaty mysliveckého a rybářského pytláctví:

- v § 1 v základní podobě jako narušení cizího mysliveckého nebo rybářského práva (sankce: odnětí svobody až na jeden rok nebo pokuta),
- v § 2 v kvalifikované podobě, jestliže pachatel jednal profesionálně (sankce: odnětí svobody až na 2 roky).

Koncepce odpovědnosti za přestupky proti ochraně přírody byla vypracována polským zákonem z 10. března 1934 o ochraně přírody¹⁷. Podle čl. 23 úmyslné porušení zákazu nebo příkazu vydaného na základě zákona bylo přestupkem, za který správní orgán ukládal vazbu až na 6 týdnů a/nebo pokutu až do 3 000 zlotých (částka na poměry v roce 1934 obrovská). Doplněním tohoto ustanovení byly přestupky podle čl. 24 (příjetí předmětů získaných přestupkem) a čl. 26 (odpovědnost právního zástupce nebo opatrovníka za čin nezletilého). Velmi zajímavým institutem byla podle čl. 28 povinnost navrácení přírody do předešlého stavu, kterou obligatorně ukládal správní orgán pachateli, a jestliže splnění této povinnosti nebylo možné, pachatel byl povinen zaplatit do tehdejšího Fondu ochrany přírody vhodnou peněžitou částku jako zadostiučinění za způsobenou škodu na předmětu chráněném ve veřejném zájmu.

Polská lidová republika

Po druhé světové válce prvním významným pro zkoumané otázky byl zákon ze 7. dubna 1949 o ochraně přírody¹⁸, jehož sankční koncept byl obdobný zákonu předválečnému. Nadále pouze přestupkem bylo úmyslné porušení zákazů a příkazů zavedených zákonem nebo vydaných na jeho základě (čl. 28, sankce: vazba až na 3 měsíce nebo pokuta) a nabytí předmětů získaných přestupkem (čl. 29). Byla zachována povinnost pachatele navrátit přírodu do předešlého stavu, a jestliže to

¹⁴ Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 3. 12. 1927 o prawie łowieckim (Dz.U. Nr 110, poz. 934).

¹⁵ Ustawa z 7. 3. 1932 o rybolówestwie (Dz.U. Nr 35, poz. 357).

¹⁶ Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 11. 7. 1932 – Kodeks karny (Dz.U. Nr 60, poz. 571).

¹⁷ Ustawa z 10. 3. 1934 o ochronie przyrody (Dz.U. Nr 31, poz. 274).

¹⁸ Ustawa 7. 4. 1949 o ochronie przyrody (Dz.U. Nr 25, poz. 180).

nebylo možné – peněžitého zadostiučinění (čl. 32). Odpovědnost za přešupek podle čl. 28 byla v roce 1971 v souvislosti s Kodexem přešupeků zmírněna zrušením možnosti uložení trestu vazby, přičemž zůstala nadále jen pokuta do 5 000 zlotých.

O tři roky později se objevil dekret z 29. října 1952 o mysliveckém právu¹⁹, který ve srovnání s předválečným nařízením ještě zmírnil trestní odpovědnost za porušení mysliveckých ustanovení, protože zakotvil jenom přešupyky.

Následující léta 20. století přinesla zpřísnění odpovědnosti za těžbu dřeva v cizích lesích, která se stala trestným činem nejprve ve státních lesích na základě dekretu z 23. prosince 1954 měnícího předpisy o ochraně socialistického vlastnictví²⁰, a poté i v soukromých lesích na základě dekretu z 1. února 1956 měnícího předpisy o ochraně nestátních lesů²¹.

Zákon ze 17. června 1959 o chovu, ochraně zvířete a mysliveckém právu²² zrušil čl. 270 předválečného trestního kodexu v části pytláctví zvířete a zavedl různé formy takového pytláctví a jiných porušení mysliveckého práva jako trestné činy podle jeho čl. 55. Vedle nich byly zavedeny přešupyky podle čl. 51 a 52 zákona. V čl. 270 trestního kodexu z roku 1932 zůstalo pak pytláctví na úseku rybolovu.

Je třeba také zmínit zákon z 21. května 1963 o mořském rybolovu²³, který v trestních ustanoveních v původním znění (čl. 40–43) zavedl pouze odpovědnost za přešupyky. Během novelizací byly vypuštěny trestné činy protiprávního rybolovu na polských mořských vodách (novelizovaný čl. 40), jiná porušení ustanovení zákona o mořském rybolovu byly nadále jen přešupyky.

Léta 1969 až 1971 představovala období kodifikace trestního a přešupkového práva. Zákon z 19. dubna 1969 – Trestní kodex²⁴ (zrušený v roce 1997 platným Trestním kodexem) v hlavě XXIX „Trestné činy proti majetku“ v čl. 213 zavedl skutkovou podstatu trestného činu těžby v cizím lese (státním nebo soukromém) za účelem přivlastnění si dřeva. Takový čin, jenž v podstatě je pouze pokusem krádeže, byl srovnatelný s krádeží, což znamenalo významné posílení ochrany lesů, ale jen z hlediska ochrany majetku. Kodex přešupeků z 20. května 1971 (nadále platný) zavedl skutkové podstaty přešupeků na úsecích ochrany zeleně, stromů a keřů (čl. 144), a především hlavu XIX „Lesní, polní a zahradní škody“ (čl. 148 až 157), do které převzal přešupyky z předválečného zákona o lesní a polní škodě.

¹⁹ Dekret z 29. 10. 1952 o prawie łowieckim (Dz.U. Nr 44, poz. 300).

²⁰ Dekret z 23. 12. 1954 o zmianie niektórych przepisów o ochronie własności społecznej (Dz.U. Nr 57, poz. 283).

²¹ Dekret z 1. 2. 1956 o zmianie dekretu o ochronie lasów niestanowiących własności państwa (Dz.U. Nr 5, poz. 30).

²² Ustawa z 17. 6. 1959 o hodowli, ochronie zwierząt łownych i prawie łowieckim (Dz.U. Nr 26, poz. 226).

²³ Ustawa z 21. 5. 1963 o rybolóstwie morskim (Dz.U. Nr 22, poz. 115).

²⁴ Ustawa z 19. 4. 1969 – Kodeks karny (Dz.U. Nr 13, poz. 94).

Zákon z 22. listopadu 1973 o obhospodařování nestátních lesů²⁵ v čl. 25 zavedl skutkové podstaty přestupků vlastníků lesů, kteří ve vlastních lesích ničili stromy nebo provedli těžbu bez povolení příslušného orgánu nebo pásli hospodářská zvířata.

V základním zákoně z oblasti ochrany životního prostředí – zákon z 31. ledna 1980 o ochraně a tvorbě životního prostředí²⁶ – zákonodárce zavedl některá ustanovení *stricte* přírodní povahy. V čl. 106 týkajícím se přestupků zákonodárce zavedl skutkové podstaty přestupků porušení podmínek provádění prací na územích zvláštních přírodních hodnot (bod 2), porušení zákazů na územích krajinných parků a územích chráněné krajiny (bod 3), ničení některých rostlin (bod 4).

Posledním právním aktem socialistického období byl zákon z 18. dubna 1985 o vnitrozemském rybářství²⁷, který v čl. 27 upravil odpovědnost pouze za přestupky s nejpřísnějšími přestupkovými sankcemi: vazba až na 3 měsíce, omezení svobody až na 3 měsíce nebo pokuta až 5 000 zlotych. Také pytláctví ryb bylo pouze přestupkem, protože trestní kodex z roku 1969 nepřevzal obsah čl. 270 předválečného trestního kodexu.

Období po transformaci státního uspořádání

„Kulatý stůl“ na jaře 1989 a volby v červnu 1989 znamenaly začátek transformace státního uspořádání v Polsku směrem k liberální demokracii a tržní ekonomice. Nejvýznamnějším krokem v oblasti ochrany přírody bylo přijetí v pořadí třetího polského zákona o ochraně přírody dne 16. října 1991²⁸. Oproti zákonům z let 1934 a 1949 nový zákon z roku 1991 zavedl skutkové podstaty nejen přestupků, ale také trestných činů v podobě:

- ničení, vážného poškození nebo podstatného snížení přírodních hodnot chráněného území nebo objektu (čl. 54),
- zapříčinění vážné přírodní škody následkem získání, ničení nebo poškození rostlin nebo usmrcení živočichů v chráněném území nebo požívajících druhové ochrany (čl. 55),
- protiprávní výstavba nebo protiprávní provádění hospodářské činnosti v chráněném území (čl. 56),
- usmrcování nebo lov chráněných druhů fauny bez povolení (čl. 57).

²⁵ Ustawa z 22. 11. 1973 o zagospodarowaniu lasów niestanowiących własności państwa (Dz.U. Nr 48, poz. 283).

²⁶ Ustawa z 31. 1. 1980 o ochronie i kształtowaniu środowiska (Dz.U. Nr 3, poz. 6).

²⁷ Ustawa z 18. 4. 1985 o rybactwie śródlądowym (Dz.U. Nr 21, poz. 91, platný úplný text Dz.U. 2022 poz. 883).

²⁸ Ustawa z 16. 10. 1991 o ochronie przyrody (Dz.U. Nr 114, poz. 492).

Doplněny byly skutkové podstaty přestupků podle čl. 58 – porušení zákazů nebo omezení určených zákonem nebo zavedených na jeho základě, ale oproti dosavadním zákonům nový zákon umožnil stíhání přestupků také v případech nedbalosti. Další skutkové podstaty přestupků se nacházely v čl. 59 zákona.

V roce 1991 se objevila také základní změna koncepce stíhání za porušení mořských předpisů stanovených zákonem z 21. března 1991 o polských mořských prostorech a mořské správě²⁹, což bylo významné také vzhledem k mořskému rybolovu. Trestní ustanovení zákona z roku 1963 byla zrušena a nahrazena článkem 55 odst. 1 tohoto zákona o mořských prostorech, který jako správní delikt vymezil exploatace živých mořských zdrojů v rozporu s ustanovením tohoto zákona a předpisy vydanými na jeho základě.

V letech 1994 až 1996 byla změněna a doplněna sankční ustanovení v zákonech z oblasti lesnictví, myslivosti a rybářství. Zákon z 28. září 1991 o lesích³⁰ sice neobsahoval trestní ustanovení, ale zákon z 2. prosince 1994 – novela Kodexu přestupků³¹ zavedl nové skutkové podstaty lesních přestupků v čl. 158 až 166 Kodexu přestupků, mezi nimiž významný čl. 162 určující přestupek poškození lesů nakládáním s odpady s možností uložení sankce nejen v podobě pokuty, ale také vazby až na 3 měsíce nebo omezení svobody až na 3 měsíce. Nový zákon z 13. října 1995 – Myslivecké právo³² zpřísnil sankce za trestný čin mysliveckého pytláctví: podle zákona z roku 1959 bylo odnětí svobody až na 3 leta, podle čl. 53 nového zákona je odnětí svobody až na 5 let. Zákon z 18. ledna 1996 o mořském rybolovu³³ zrušil ještě platné ustanovení svého předchůdce, zákona z roku 1963 o mořském rybolovu. Nový zákon obsahoval hlavu 7 „Peněžité tresty“, podle které protiprávní rybolov v polských mořských prostorech (čl. 40), neposlušnost vůči příkazům Hraniční strážce (čl. 41) a porušení předpisů o ochraně živých mořských zdrojů (čl. 42) byly správními delikty, za které peněžité tresty ukládaly orgány mořské správy na základě zákona z roku 1991 o polských mořských prostorech. Zákon z 27. září 1996 měnící rybářský zákon³⁴ zavedl rozlišení mezi protiprávním rybolovem na udici, které zůstalo přestupkem pytláctví podle čl. 27, ale protiprávní rybolov rybářským náčiním se stal trestným činem pytláctví podle nového čl. 27a rybářského zákona.

²⁹ Ustawa z 21. 3. 1991 o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej (Dz.U. Nr 32, poz. 131, platný úplný text Dz.U. 2024, poz. 1125).

³⁰ Ustawa z 28. 9. 1991 o lasach (Dz.U. Nr 101, poz. 444, platný úplný text Dz.U. 2024 poz. 530).

³¹ Ustawa z 2. 12. 1994 o zmianie ustawy – Kodeks wykroczeń (Dz.U. 1995 Nr 6, poz. 29).

³² Ustawa z 13. 10. 1995 – Prawo łowieckie (Dz.U. Nr 147, poz. 713, platný úplný text Dz.U. 2023 poz. 1082).

³³ Ustawa z 18. 1. 1996 o rybolóstwie morskim (Dz.U. Nr 34, poz. 145).

³⁴ Ustawa z 27. 9. 1996 o zmianie ustawy o rybactwie śródlądowym (Dz.U. Nr 128, poz. 602).

Následující rok 1997 znamenal rok kodifikace polského trestního práva. Nový zákon z 6. června 1997 – Trestní kodex³⁵ obsahuje hlavu XXII „Trestné činy proti životnímu prostředí (čl. 181 až 188) a rozlišuje:

- „přírodní“ trestné činy (čl. 181, 187 a 188),
- trestné činy znečišťování vody, ovzduší a půdy (čl. 182), protiprávní nakládání s odpady (čl. 183) a radioaktivními materiály (čl. 184), kvalifikované formy třech dosavadních trestných činů (čl. 185) a nedostatek péče o ochranné zařízení (čl. 186).

Kodexová „přírodní“ ustanovení převzala skutkové podstaty trestných činů podle čl. 53–56 zákona z roku 1991 o ochraně přírody.

Nový Trestní kodex opakoval skutkovou podstatu těžby v cizím lese za účelem přivlastnění (čl. 290) srovnatelnou s krádeží.

Rok 2001 přinesl doplnění trestněprávní ochrany lesů zákonem ze 7. června 2001 o lesním reprodukčním materiálu³⁶, který zavedl skutkové podstaty trestných činů (čl. 53 a 54) významných z hlediska racionálního lesního hospodářství.

Rok 2001 byl především rokem přijetí nejpodstatnějšího zákona z 27. dubna 2001 – Právo ochrany životního prostředí³⁷. Vůči nové koncepci tohoto zákona, který měl být především „emisním“ zákonem, „přírodní“ ustanovení dosavadního zákona z roku 1980 o ochraně a tvorbě životního prostředí byla prováděcím zákonem z 27. července 2001³⁸ přenesena do zákona z roku 1991 o ochraně přírody. Následně se v tomto zákoně objevily skutkové podstaty správních deliktů na úseku ochrany stromů, keřů a zeleně.

Zákon z roku 1996 o mořském rybolovu byl zrušen novým zákonem z 6. září 2001 o mořském rybolovu³⁹. Obdobně jako jeho předchůdce, nový zákon obsahoval hlavu 5 „Peněžité tresty“ (čl. 74–80), podle které všechna porušení předpisu o mořském rybolovu byla správními delikty, za které peněžité tresty ukládali regionální inspektoři mořského rybolovu. Zákon z 19. února 2004 o rybolovu⁴⁰ nahradil svého předchůdce z roku 2001. Sice se nový zákon nazýval zákonem o rybolovu (bez přídavného jména „mořském“), ale podle polské jazykové koncepce „rybolov“ je vždy mořský (na vnitrozemských vodách je pouze „rybářství“). Sankční koncepce se nezměnila, nový zákon v hlavě 4 „Peněžité tresty“

³⁵ Ustawa z 6. 6. 1997 – Kodeks karny (Dz.U. Nr 88, poz. 553, platný úplný text Dz.U. 2024 poz. 17).

³⁶ Ustawa z 7. 6. 2001 o leśnym materiale rozmnożeniowym (Dz.U. Nr 73, poz. 761, platný úplný text Dz.U. 2019 poz. 1097).

³⁷ Ustawa z 27. 4. 2001 – Prawo ochrony środowiska (Dz.U. Nr 62, poz. 627, platný úplný text Dz.U. 2024, poz. 54).

³⁸ Ustawa z 27. 7. 2001 o wprowadzeniu ustawy – Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 100, poz. 1085),

³⁹ Ustawa z 6. 9. 2001 o rybolówtwie morskim (Dz.U. Nr 129, poz. 1441).

⁴⁰ Ustawa z 19. 2. 2004 o rybolówtwie (Dz.U. Nr 62, poz. 574).

(čl. 63–66) zahrnul různé případy porušení předpisů o mořském rybolovu stíhané jako správní delikty.

Zákon ze 16. dubna 2004 o ochraně přírody⁴¹ (čtvrtý v pořadí polský zákon o ochraně přírody) obsahuje hlavu 11 „Trestní ustanovení“, která v původním znění upravovala odpovědnost za přestupky (čl. 127 a 131) a za trestné činy (čl. 128). Pokud jde o trestné činy, zákon se omezil na trestné činy v souvislosti s obchodováním s ohroženými druhy podle Úmluvy CITES a evropského nařízení Rady 338/97 z 9. prosince 1996 o ochraně chráněných druhů rostlin a živočichů dozorem nad obchodováním s nimi. Toto omezení bylo opodstatněno tím, že skutkové podstaty trestných činů na úseku ochrany přírody byly (a nadále jsou zařazeny) ve zvláštní hlavě XXII Trestního kodexu.

Je možné rovněž zmínit zákon z 24. září 2010 novelizující zákon o vnitrozemském rybařství⁴², který rozdělil deliktní odpovědnost mezi přestupky (čl. 27, 27a a 27b) a trestné činy (čl. 27c).

Významným z hlediska trestněprávní ochrany životního prostředí, včetně ochrany přírody byl rok 2011, v kterém polský zákonodárce provedl implementaci směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/99/ES z 19. listopadu 2008, o trestněprávní ochraně životního prostředí, zákonem z 25. března 2011 měnícím Trestní kodex a další zákony⁴³. Tento novelizující zákon zavedl nové skutkové podstaty trestných činů v hlavě 11 zákona o ochraně přírody:

- čl. 127a – odcizení exemplářů chráněných rostlin, živočichů a hub, jestliže to má vliv na udržení vhodného stavu ochrany těchto druhů,
- čl. 128a – nezákonného obchodování s exempláři chráněných druhů, jestliže to má vliv na udržení vhodného stavu ochrany těchto druhů.

Nový zákon z 19. prosince 2014 o mořském rybolovu⁴⁴ převzal koncepce svých předchůdců z let 1996, 2001 a 2004 v oddílu V „Peněžitě tresty“ (čl. 115–131), podle kterého všechna porušení ustanovení o mořském rybolovu jsou správními delikty.

V roce 2015 proběhla ze sankčního hlediska významná novelizace lesního zákona. Zákonem z 20. března 2015 o změně lesního zákona⁴⁵ byl předmět tohoto zákona rozšířen o zásady odpovědnosti za porušení ustanovení komunitárních

⁴¹ Ustawa z 16. 4. 2004 o ochronie przyrody (Dz.U. Nr 92, poz. 880, platný úplný text Dz.U. 2024 poz. 1478).

⁴² Ustawa z 24. 9. 2010 o zmianie ustawy o rybactwie śródlądowym (Dz.U. Nr 200, poz. 1322).

⁴³ Ustawa z 25. 3. 2011 o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 94, poz. 549).

⁴⁴ Ustawa z 19. 12. 2014 o rybolówstwie morskim (Dz.U. 2015 poz. 222, platný úplný text Dz.U. 2024, poz. 243).

⁴⁵ Ustawa z 20. 3. 2015 o zmianie ustawy o lasach oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 671).

nařízení o povoleních k dovozu dřeva do Evropského společenství (nařízení Rady ES č. 2173/2005 z 20. prosince 2005) a o obchodování s dřevem a dřevěnými produkty (nařízení Evropského parlamentu a Rady EU č. 995/2010 z 20. října 2010). Novela zavedla v lesním zákoně novou hlavu 9a „Správní peněžitě tresty“ (čl. 66a–66i) obsahující skutkové podstaty správních deliktů spočívajících v porušení komunikačních nařízení a příslušná procesní ustanovení.

V roce 2021 polský zákonodárce implementoval nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1143/2014 z 22. října 2014 o prevenci a regulaci zavlečení či vysazování nebo šíření invazních nepůvodních druhů zvláštním zákonem z 11. srpna 2021 o cizokrajných druzích⁴⁶, jenž obsahuje dvě hlavy věnované sankčním nástrojům:

- Hlavu 9 „Správní peněžitě tresty“ – čl. 33 zavedl skutkové podstaty správních deliktů spočívajících v porušení zákazů obsažených v čl. 7 odst. 1 a 2 polského zákona nebo v čl. 7 odst. 1 nařízení č. 1143/2014.

Za tyto delikty ukládá regionální ředitel ochrany životního prostředí správní peněžitý trest až do výše 1 000 000 zlotých.

- Hlavu 10 „Trestní ustanovení“, která rozlišuje:
 - trestné činy (čl. 34) nejzávažnějších porušení polského zákona nebo evropského nařízení; sankce: trest odnětí svobody na 3 měsíce až 5 let v případě úmyslu (čl. 34 odst. 1) a pokuta, omezení svobody nebo odnětí svobody až na 2 léta v případě nedbalosti (čl. 34 odst. 2) s možností uložení propadnutí předmětů sloužících ke spáchání trestného činu a cizokrajného druhu pocházejícího z trestného činu, včetně případů, kdy dokonce nejsou ve vlastnictví pachatele (čl. 34 odst. 3),
 - přestupky (čl. 35) spočívající v porušení jiných ustanovení zákona se sankcí vazby nebo pokuty, také s možností uložení propadnutí věci.

Zákon o cizokrajných druzích dále doplnil novými skutkovými podstatami trestných činů:

- čl. 52 mysliveckého zákona – nový bod 9 o porušení ustanovení o farmovém chovu daňka a muflona,
- čl. 128 zákona o ochraně přírody – nový bod 3 o protiprávním držení nebo dovozu, prodeji a obchodu se zvířaty druhů nebezpečných pro život a zdraví lidí.

Posledním zákonem uzavírajícím vývoj polských trestněprávních environmentálních ustanovení byl zákon z 22. července 2022 měnící některé zákony za účelem předcházení kriminality na úseku životního prostředí⁴⁷. Z hlediska

⁴⁶ Ustawa z 11. 8. 2021 o gatunkach obcych (Dz.U. poz. 1718, platný úplný text Dz.U. 2023 poz. 1589).

⁴⁷ Ustawa z 22. 7. 2022 o zmianie niektórych ustaw w celu przeciwdziałania przestępczości środowiskowej (Dz.U. poz. 1726).

ochrany přírody zvláště významné je zpřísnění odpovědnosti za „přírodní“ trestné činy podle čl. 181 Trestního kodexu a z hlediska ochrany lesů podstatná změna čl. 162 Kodexu přestupků.

Platné modely sankční odpovědnosti v oblasti ochrany přírody

Výše téměř století probíhající evoluce polského trestního (*sensu largissimo*) práva v oblasti ochrany přírody mě dovedla ke zformování různých modelů této odpovědnosti. Budu je uvádět z hlediska dvou kritérií:

- kde se nacházejí příslušná ustanovení: v kodexech (trestním či přestupkovém) nebo ve zvláštních zákonech,
- jaké nástroje odpovědnosti používá zákonodárce: za trestné činy, přestupky nebo správní delikty.

Je třeba rozlišit čtyři oblasti: ochrana přírody *sensu stricto*, lesnictví, myslivost a rybářství.

Ochrana přírody *sensu stricto*

Zákonodárce zvolil smíšený model sankční odpovědnosti: skutkové podstaty se nacházejí v Trestním kodexu, v zákoně o ochraně přírody a v zákoně o cizokrajných druzích.

Pokud jde o Trestní kodex, skutkové podstaty „přírodních“ trestných činů jsou obsaženy v člancích 181, 187 a 188 hlavy XXII „Trestné činy proti životnímu prostředí“. Obsah příslušných ustanovení je následující:

„Čl. 181. § 1. Kdo zapříčiní zničení organismu v rostlinném nebo živočišném světě významného rozsahu, bude potrestán odnětím svobody na 6 měsíců až 8 let.

§ 2. Kdo proti předpisům platným v chráněném území ničí nebo poškozují rostliny, živočichy, houby nebo jejich biotopy nebo přírodní stanoviště a způsobí podstatnou škodu, bude potrestán pokutou, omezením svobody nebo odnětím svobody na 3 měsíce až 5 let.

§ 3. Trestem uvedeným v § 2 bude také potrestán, kdo bez ohledu na místo činu ničí nebo poškozují rostliny, živočichy, houby požívající druhové ochrany nebo jejich stanoviště a způsobí podstatnou škodu.

§ 4. Jestliže pachatel činu uvedeného v § 1 jedná z nedbalosti, bude potrestán pokutou, omezením svobody nebo odnětím svobody až na 2 léta.

§ 5. Jestliže pachatel činu uvedeného v § 2 nebo 3 jedná z nedbalosti, bude potrestán pokutou nebo odnětím svobody.

Čl. 187. § 1. Kdo ničí, závažně poškozují nebo podstatně snižuje přírodní hodnotu právně chráněného území nebo objektu a způsobí podstatnou škodu, bude potrestán pokutou, omezením svobody nebo odnětím svobody až na 2 léta.

§ 2. Jestliže pachatel jedná z nedbalosti, bude potrestán pokutou nebo omezením svobody.

Čl. 188. Kdo na území chráněném z přírodního nebo krajinného hlediska nebo v ochranném pásmu takového území proti předpisům staví nový nebo zvětšuje existující stavební objekt nebo vede hospodářskou činnost ohrožující životní prostředí, bude potrestán pokutou, omezením svobody nebo odnětím svobody až na 2 léta“.

Neurčitý pojem „významný rozsah“ (čl. 181 § 1 a 4) se vykládá z prostorového hlediska, a neurčitý pojem „podstatná škoda“ (čl. 181 § 2, 3 a 5 a čl. 186) se vykládá z přírodního (nikoli peněžitého) hlediska.

Pokud jde o zákon o ochraně přírody, zákonodárce v něm zavedl všechny tři formy odpovědnosti sankční povahy: za trestné činy (čl. 127a, 128 a 128a), za přestupky (čl. 127, 130a a 131) a za správní delikty (čl. 88).

Nejtypičtější koncepce odpovědnosti za přestupky na úseku ochrany přírody představuje čl. 127 bod 1 a 2 v následujícím znění:

„Čl. 127. Kdo úmyslně

- 1) poruší zákazy platné v:
 - a) národních parcích,
 - b) přírodních rezervacích,
 - c) krajinných parcích,
 - d) územích chráněné krajiny,
 - e) územích Natura 2000,
- 2) poruší zákazy platné vůči:
 - a) přírodním památkám,
 - b) dokumentačním stanovištím,
 - c) ekologickým užitkům,
 - d) přírodně-krajinným souborům

(...)

bude potrestán vazbou nebo pokutou“.

V původním znění čl. 127 bod 1 bylo ještě písmeno e) týkající se druhové ochrany. Toto písmeno bylo zrušeno a nahrazeno novým bodem 14 v čl. 131, podle kterého se přestupku dopustí, kdo bez povolení nebo proti jeho podmínkám poruší zákazy vůči rostlinám, živočichům a houbám požívajícím druhové ochrany (sankce: vazba nebo pokuta).

Další skutkové podstaty přestupků se nacházejí v čl. 127 bodech 3, 5 a 6, čl. 130a a čl. 131 bodech 1, 1a, 2, 3, 4a, 5, 7, 8, 11 a 13 zákona o ochraně přírody.

Pokud jde o správní delikty obsažené v zákoně o ochraně přírody, jediným ustanovením je čl. 88 odst. 1, podle kterého fojt, primátor nebo starosta města ukládá správní peněžitý trest za:

- 1) pokácení stromu nebo keře bez povolení,
- 2) pokácení stromu nebo keře bez souhlasu vlastníka pozemku,
- 3) zničení stromu nebo keře,
- 4) poškození stromu následkem prací v jeho koruně,
- 5) pokácení stromu v případě nesouhlasu orgánu v oznamovacím režimu,
- 6) porušení jiných povinností v oznamovacím režimu.

Výše správního peněžitého trestu je v zásadě dvojnásobkem poplatku za pokácení stromu nebo keře na základě povolení. Poplatky jsou stanoveny prováděcím předpisem k zákonu o ochraně přírody.

V zákoně o cizokrajných druzích zákonodárce zavedl odpovědnost za správní delikty (čl. 33), trestné činy (čl. 34) a přestupky (čl. 35).

Lesnictví

Model odpovědnosti sankční povahy v lesnictví je téměř výlučně kodexového charakteru, a to především v rámci Kodexu přestupků, který obsahuje hlavu XIX „Lesní, polní a zahradní škody“ (čl. 148–166), ale také skutkové podstaty přestupků na úseku protipožární ochrany lesů (čl. 82 § 2 bod 10 a § 3–6). Zvláště zajímavý je čl. 162 Kodexu přestupků, který po zpřísnění novelou, zákonem z 22. července 2022, zní:

„Čl. 162. § 1. Kdo v lese znečišťuje půdu nebo vodu nebo vyhodí do lesa kameny, odpady, kovový šrot nebo zdechlinu nebo jiné nečistoty nebo jiným způsobem znečišťuje les, bude potrestán omezením svobody nebo pokutou ne nižší než 500 zlotych.

§ 2. Jestliže jednání pachatele spočívá v zakopávání, vypouštění, odkládání na lesní půdu nebo jiným způsobem skládkování odpadů v lese, pachatel bude potrestán vazbou, omezením svobody nebo pokutou ne nižší než 1000 zlotych.

§ 3. Pokus přestupku podle § 1 nebo 2, návod nebo pomoc k němu jsou trestné.

§ 4. V případě spáchání přestupku podle § 1 nebo 2 je možné uložit povinnost navrácení do předešlého stavu“.

Článek 162 Kodexu přestupků je nejpodstatnějším ustanovením sloužícím ochraně čistoty lesů, jestliže jednání pachatele ještě nenaplnuje skutkovou pod-

statu trestného činu protiprávního nakládání s odpady podle čl. 183 Trestního kodexu.

V rámci kodexového modelu se nachází také těžba v cizím lese (státním nebo soukromém) za účelem přivlastnění si vytěženého dřeva, která je v čl. 290 Trestního kodexu srovnatelná s krádeží, jestliže hodnota dřeva převyšuje částku 800 zlotych; jestliže nepřevyšuje, pak je čin jen přestupkem podle čl. 120 Kodexu přestupků.

Další lesní přestupky podle ustanovení hlavy XIX Kodexu přestupků:

- kácení v lese: větví, kořenů, keřů nebo dobývání pařezů nebo jejich přivlastňování (čl. 148),
- nabytí těchto předmětů pocházejících z přestupku (čl. 149),
- pastva hospodářských zvířat na cizím lesním pozemku nebo vstup do cizího lesa v místech zakázaných (čl. 151),
- ničení nebo zužitkování kosodřeviny v přírodních stanovištích v horách nebo na rašeliništích (čl. 152),
- drobné lesní škody (čl. 153),
- těžba písku, šterku, hlíny nebo rašeliny na cizím lesním pozemku (čl. 154),
- ničení nebo poškozování melioračních zařízení na lesním pozemku (čl. 155),
- ničení sazenic nebo trávy na cizím lesním pozemku (čl. 156),
- pobyt v cizím lese přes nesouhlas vlastníka lesa (čl. 157),
- těžba ve vlastním lese neopodstatněná plánem nebo bez povolení příslušného orgánu (čl. 158),
- neprovedení opatření proti lesním škůdcům (čl. 159),
- přeměna vlastního lesa na zemědělský pozemek bez povolení (čl. 160),
- protiprávní vjezd do lesa motorovým vozidlem (čl. 161),
- ničení hub (čl. 163),
- ničení hnízd, zvířecích pelechů, ptačích stanovišť nebo mravenišť (čl. 164),
- úmyslné plašení, pronásledování, zraňování, chytání, zabíjení či rušení zvěře v lese (čl. 165),
- ponechání psa v lese bez dozoru (čl. 166).

Sankcí za tyto přestupky je pouze pokuta v rozmanité výši.

Protiprávní činy sankční povahy mimo kodex přestupků jsou pouze:

- trestné činy podle zákona o lesním rozmnožovacím materiálu: čl. 53 – porušení pravidel obchodování s takovým materiálem (sankce: pokuta, omezení svobody nebo odnětí svobody až na 3 léta) a čl. 54 – jiné porušení ustanovení zákona (sankce: pouze pokuta),

- správní delikty podle čl. 66a až 66e zákona o lesích: různé porušení komunitárních předpisů o nakládání s mimořádně hodnotným dřevem (zejména tropickým) nebo s produkty ze dřeva.

Myslivost

Po zrušení části čl. 270 Trestního kodexu z roku 1932 v roce 1959, která se týkala úpravy pytláctví v oblasti myslivosti, je odpovědnost za myslivecké přestupky a trestné činy předmětem úpravy výlučně mimokodexového zákonodárství.

Platný myslivecký zákon obsahuje hlavu 10 „Trestní ustanovení“. Mezi nimi:

- čl. 51 obsahuje skutkové podstaty osmi přestupků na úseku myslivosti, například střílení příliš blízko staveb určených k bydlení nebo míst veřejných shromáždění (bod 1), ničení hnízd lovných druhů ptáků (bod 2), porušení pravidel bezpečnosti během lovu (bod 7a); sankcí je v těchto případech pouze pokuta,
- čl. 52 obsahuje skutkové podstaty devíti méně závažných trestných činů, například výroba nebo obchodování s prostředky určenými k pytláctví (bod 1), lov v přítomnosti dítěte do 18 roku života (bod 7), záměrné ztěžování nebo znemožňování výkonu lovu (bod 8); sankcemi jsou v těchto případech: pokuta, omezení svobody nebo odnětí svobody až na jeden rok,
- čl. 53 obsahuje skutkové podstaty sedmi nejzávažnějších trestných činů:
 - 1) lov lovných druhů ptáků na mořském pobřeží v pásnu 8 000 metrů,
 - 2) lov s chrty nebo jejich kříženci,
 - 3) lov v období hájení,
 - 4) lov bez oprávnění k lovu,
 - 4a) umístování prostředků nebo zařízení určených k lovení, chytání nebo usmrcování zvěře,
 - 5) usmrcení zvěře pomocí zbraní a munice jiné než myslivecké, vybušných prostředků a materiálů, jedů, omamného krmiva, umělého světla, lepů, ok, želez, jam, samostřílů nebo rozkopávání nor nebo jiných zákazanych prostředků,
 - 6) odchyt zvěře pomocí psů neoprávněných k lovu.

Sankce: odnětí svobody až na 5 let.

Poslední v hlavě 10 obsažený čl. 54 umožňuje uložení – v případě odsouzení za trestný čin podle čl. 52 a 53 – trestního prostředku propadnutí zbraní, vozidel, nástrojů a psů, pomocí kterých byl spáchán trestný čin, a také propadnutí trofejí, těla zvěře a jejich částí, a to dokonce i když nejsou vlastnictvím pachatele.

Rybářství

Po zrušení části čl. 270 Trestního kodexu z roku 1932 v roce 1969, týkající se pytláctví v oblasti rybářství, odpovědnost za porušení rybářských ustanovení je předmětem výlučně mimokodexového zákonodárství. Je nutné však rozlišit vnitrozemské rybářství (říční, jezerní, ale také v rybnících) na jedné straně a mořský rybolov na straně druhé, protože modely odpovědnosti sankční povahy jsou úplně odlišné.

Pokud jde o vnitrozemské rybářství, zákon z roku 1985, podstatně novelizovaný v roce 2010, stanoví:

- v čl. 27 dvě skutkové podstaty přestupků osob oprávněných k rybářství, které porušují ustanovení vymezující řádné hospodaření v rybářských revírech; sankcí je v těchto případech pokuta ne menší než 100 zlotych,
- v čl. 27a sedm skutkových podstat přestupků; sankcemi jsou pokuta nebo napomenutí,
- v čl. 27b sedm skutkových podstat přestupků; sankcemi jsou omezení svobody nebo pokuta ne menší než 200 zlotych,
- v čl. 27c sedm skutkových podstat trestných činů; sankcemi jsou pokuta, omezení svobody nebo odnětí svobody až na 2 roky.

Jedná se o velmi kazuistická ustanovení zahrnující jak protiprávní lov, tak porušení ochranných podmínek nebo čistě správních povinností.

Vzhledem k protiprávnímu rybolovu rozhodujícím kritériem je jeho způsob. Jestliže jde o lov na udici bez příslušného opravňujícího dokladu nebo o lov bez povolení opravňujícího k rybářství na vodách jeho revíru, pak je tento čin přestupkem podle čl. 27a odst. 1 bod 2. Jestliže je rybolov prováděn osobou neoprávněnou k rybářství pomocí rybářských náčiní nebo zařízení, pak je tento čin trestným činem podle čl. 27c odst. 1 bod 2.

Pokud jde o mořský rybolov, zákon z roku 2014 obsahuje díl V „Peněžitě tresty“ (čl. 115–131), což znamená, že porušení předpisů o mořském rybolovu včetně evropských předpisů se kvalifikuje výlučně jako správní delikty, za které je ukládán peněžitý trest správním rozhodnutím Hlavního inspektora mořského rybolovu, a za některé nejzávažnější správní delikty správním rozhodnutím ministra příslušného ve věcech rybolovu. Výše peněžitých trestů je určena buď v samotném zákoně, nebo v prováděcích předpisech k němu.

Závěrem

Na základě provedeného rozboru je možné představit následující schematický obraz nástrojů sankční povahy v platném polském právu ochrany přírody:

I. Ochrana přírody *sensu stricto*:

A. Podle kodexového modelu:

Trestné činy – čl. 181, 187 a 188 Trestního kodexu.

B. Podle mimokodexového modelu:

1. Trestné činy:

a) čl. 127a, 128 a 128a zákona o ochraně přírody,

b) čl. 34 zákona o cizokrajných druzích,

2. Přestupky:

a) čl. 127, 130a a 131 zákona o ochraně přírody,

b) čl. 35 zákona o cizokrajných druzích.

3. Správní delikty:

a) čl. 88 zákona o ochraně přírody,

b) čl. 33 zákona o cizokrajných druzích.

II. Lesnictví:

A. Podle kodexového modelu:

1. Trestné činy – čl. 290 Trestního kodexu.

2. Přestupky:

a) čl. 82 § 1 bod 10 a § 2 a 3 Kodexu přestupků,

b) čl. 120 Kodexu přestupků,

c) hlava XIX kodexu přestupků.

B. Podle mimokodexového modelu:

1. Trestné činy – čl. 53 a 54 zákona o lesním rozmnožovacím materiálu.

2. Správní delikty – čl. 66a až 66e zákona o lesích.

III. Myslivost – pouze podle mimokodexového modelu:

1. Trestné činy – čl. 52 a 53 mysliveckého práva.

2. Přestupky – čl. 51 mysliveckého práva.

IV. Rybářství – pouze podle mimokodexového modelu:

A. Vnitrozemské:

1. Trestné činy – čl. 27c zákona o rybářství.

2. Přestupky – čl. 27, 27a a 27b zákona o rybářství.

B. Mořské – pouze správní delikty – čl. 115 až 131 zákona o mořském rybo- lovu.

Literatura

Jastrzębski L., *Prawne zagadnienia ochrony przyrody*, Warszawa 1980.

Marek A., *System Prawa Karnego. Tom 1*, Warszawa 2012.

Radecki W., *Polskie prawo karne środowiska – próba spojrzenia syntetycznego*, Ius Novum 2009, č. 1.

Radecki W., *Prawna ochrona przyrody w Polsce a Natura 2000, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo*, Warszawa 2014.

Szumilo-Kulczycka D., *Prawo administracyjno-karne*, Kraków 2004.

O autorovi:

Prof. dr. hab. Wojciech Radecki, Dr. hon. causa, je emeritním vedoucím Oddělení práva životního prostředí Ústavu právních věd Polské akademie věd Wrocław, visiting professor Právnické fakulty Univerzity Karlovy, člen redakční rady časopisu České právo životního prostředí. Je autorem rozsáhlého množství odborných prací (vědeckých článků, monografií a komentářů k zákonům, dále učebnic a recenzí z oblasti práva životního prostředí a správního práva trestního). Rovněž je specialista na srovnávací právo životního prostředí zemí střední Evropy.

Jazyková konzultace a konečná úprava článku v českém jazyce: doc. JUDr. Vojtěch Stejskal, Ph.D.

MODELS OF THE PENAL LIABILITY ACCORDING TO THE POLISH NATURE PROTECTION LAW

Abstract

The subject of this paper is the presentation of historical development and current state of the legal tools serving to realize the penal liability under the Polish Nature Protection Law with distinguishing three forms of this liability: for offences, petty offences and administrative violations in nature protection *sensu stricto*, forestry, hunting and fishery, with special attention for distinguishing codex models in form of the Penal Codex and the Petty Offences Codex and models apart from these codexes in the particular acts: the Nature Protection Act, the Forest Act, the Hunting Act and the Fishery Act.

Keywords: Nature protection, forestry, hunting, fishery, offence, petty offence, administrative violation.

